

PROZA

Vlado Žabot

Ljubezen in greh
(odlomek iz romana)

IV.

V okna špelunke se je počasi danilo. Rafael pa je še zmeraj čakal ter se naslonjen nad prazne kozarce na točilni mizi bojeval s spancem, ki se je lenoben in težek meglil v ude in misli in pred očmi kakor neznosno mameča tišina in ena sama odsotnost vsega drugega. Točajka je prihajala in odhajala, se nasmihala in obetala ... kakor da bi iz neke megle in od daleč zgolj za šalo vabila in znova in znova izginjala izpred oči. Zdelo se mu je, da se vso noč nihče ni bil pobral iz špelunke, da so ves ta čas pili z nezmanjšano vnemo in da je eno in isto razpoloženje kar trajalo in trajalo in se zdaj tam, zdaj tu odmikalo za meglo, skozi katero se jih ni slišalo, in so nastajala neka zatišja, nekakšne lise tišine, da bi najraje kar malce zadremal, ker misli tako ali tako že lep čas niso bile za nobeno rabo, in je le še tu in tam kakšno od časa do časa zaznal in je ni maral v bližino, ker je pomenila napor, težavo, s katero se pravzaprav ni imel volje ubadati. Pa tudi od daleč bi rade regljale, te misli – kot žabe iz zamuljene brozge popitega žganja – videlo se jim je po nadutih grimasah, kadar so kar tako, same od sebe, za hip polebele v oči ... in so bile besede in so bile pomeni in so se drenjale v nekakšno ozko rinko, ki je okroglemu robu kozarca podobna migljala kot večča v pogled – prav zaradi te rinke in vsega tega pa so se potem tudi obrazi zdeli kot skozi steklo, ki se ziblje in maje in ki

vse skupaj kazi v neke čudno razpoteogle grimase, ki pravzaprav nekaj hočejo, ki v resnici niso same na sebi, ampak kdove od kod in od česa in čemu in sploh nekaj, česar človek v resnici ne more dojeti docela, ker je ves čas še vse tisto drugo v ozadju – morda duhovi, da, in vse tisto, zaradi česar sta nič in tišina zgolj predpostavki omejenega uma in čutov. Tudi točajka je imela rinko v ušesu – lepo je bingljala in se svetlikala, in je vabila pogled in misel za mislijo kakor v ris, ki se mu kar iznenada nič več ne zmoreš upirati in v katerem so kmalu tudi besede kakor razvlečene v steklu, ki se ziblje in ziblje in tone in vzpenja, da v glavi zveni in šumi in je vse skupaj motno, da več ne razumeš niti cingljanja niti kozarca pred sabo, ker se ti zdi, da ima to in ono in tretje v sebi nekakšno skrivnost, ki se izmika v razzibani megli med tostran in onstran v čakanju na tisto potem ... In če poskušaš razvozlati točajko, se pravi, vse to v njej in z njo in o njej, pa tisto navzven in tisto navznoter ter spredaj in zadaj in zgoraj in spodaj, se ti vse to kar naprej pentlja in vozla in izmika, da naposled privoliš v zgolj predpostavko, ki še zdaleč ni tisto in to, ampak le nekaj za sproti, za nejevoljo nad sabo in pa za negotovost, ki je zmeraj mučnejša, če čakaš in se ti vse skupaj izmika in razteguje in pači in fiži v utrujeno nelagodje in dremež, ki te megli in ugaša navznoter, da le še komaj sloniš in gledaš in veš predvsem to, da si samemu sebi odveč.

Potem so menda odhajali ...

Zvonček nad vrati je kar naprej pocingljal ... in mrščil dre-mavico, ki ga je bila zajela, ko je, ne da bi pravzaprav vedel kdaj in kako, očitno vendarle sedel na prostor ob peči. Ravno zaspal bi bil ... pa je pocingotalo in puhnilo mrzlo od vrat, pa potem zopet in zmeraj znova tako ... ker je pač nekdo kakor z bremenom na plečih odhajal, ker se je med odprtimi vrati še nekega vraga obiral ... Ta ali oni se je potem celo vrnil, kot bi se šele zunaj domislil, da mora vsekakor enega zlitih vase, čeprav se je puža že precej nejevoljno mrščila, češ da zapira in to, vendar je vseeno vsakomur, ki je še hotel, nalila.

Rafael je ostal sam ob še komaj kaj topli peči ter se v strahu, da vsak čas tudi njega požene v meglo in sneg, pretvarjal, da spi. Vzdrnilo ga je bilo vse to odpiranje in odhajanje in vračanje in cingljanje in hlad in misel, da bo moral ves tak, utrujen in bolan od

popitega, na farovski grič. Opravil tako ali tako ni ničesar. Samo nalil se ga je, pa čeprav tokrat ni šlo v glavo in v tisto prijetno brezbrizno omotico, ampak je povzročalo predvsem utrujenost in nadležno nejevoljo nad samim sabo, tudi bolelo je v glavi in tiščalo v trebuhu kakor nekakšna zoprna sitnost, ki jo je, dokler pač traja, treba prenašati v sebi in zoper katero ni pomoči.

Najraje bi se kar zleknil in spal.

Nikamor ga ni podila.

Hodila je tik mimo njega, ko je pospravljala z miz. Nato je zapahnila vrata, zagrnila zaveso in zložila stole na mize ...

Nikogar drugega ni bilo več v špelunki.

"Hotela sem, da ostanete," je rekla, ko je menda naposled vendarle pomila kozarce in ko si je pred vitrino še enkrat na hitro popravila gladke, na kratko pristrizene lase. Očitno je vedela, da ne spi in da jo že nekaj časa na skrivaj opazuje.

Zavzdihnila je, ko je prisledla ter se, kot da ne bi vedela, kaj pravzaprav naj sploh reče, molče zazrla v tla. Rafael je pomislil, da bi nekaj, kar koli pač že, zinil v opravičilo, da je meni nič tebi nič kar ostal. Vendar pa se mu opravičevanje nekako ni zdelo primerno – saj bi lahko celo pomislila, da se je bal teme in snega in poti, da se je torej potuhnil kot preziranja vreden slabič – lahko bi bila razočarana, lahko bi jo vznejevoljilo, in bi mu kratko malo pokazala vrata ...

"Človek včasih ne ve ..." je poskušal pomodrovati.

"Kdo je Jemima?" ga je, ne da bi dvignila pogled, nekam zamišljeno prekinila. Pomislil je, kako neki je lahko izvedela – in da se je torej bila poprej samo pikro pošalila s tem imenom.

"Ja, vi ... A, ne? Saj ste ..."

"Pravo Jemimo, mislim."

Očitno ji ni bilo do sprenevedanja. Hotela je vedeti. Vendar Rafael vseeno ni mogel kar tako izdati Michnika, zato je odvrnil, da on ne ve za nobeno drugo Jemimo.

"Tukaj je menda nekoč živela neka čarovnica," je zamišljeno nadaljevala točajka. "Tudi njej je bilo tako ime. Pravijo, da še prihaja ..."

"Oh, te vaše neumnosti," se je posmehnil Rafael. "Celo noč sem

poslušal o nekem Vrbanu ..."

"Vem."

"Ja, no, pa saj je neumno, da bolj biti ne more."

"Tole," je izvlekla neki listič iz žepa v predpasniku, "je padlo iz vaše kučme."

Rafael je hlastno segel po listku ter prebral s svinčinkom napisano in kar dvakrat podčrtano vrstico: PROFESOR VAS NAMERAVA UBITI! Presenečen je prebral še enkrat. In šele nato, čisto spodaj v desnem kotu, opazil čisto na drobno napisan pripis: Vaša Jemima.

Točajka ga je opazovala. Tudi ko jo je zbeگان pogledal ter znova prebral tako vrstico in klicaj in krepki črti pod njima kot tudi pripis v spodnjem kotu. Vaša Jemima ... In prav to, ta "Vaša Jemima" se mu je zasunilo v misli kakor zagozda med neko kolesje, da nekaj časa ni razložil ničesar posebej in je brez razloga obračal tisti listek med prsti, kot da bi na narobe ali postrani obrnjenem lahko kakor koli drugače pisalo. Ali pomenilo drugo. Tudi hrbtno stran tega listka si je večkrat zapored pazljivo ogledal, kot da bi sumil, da je kje še kakšen skrit pripis – morda pojasnilo, da gre zgolj za šalo, za potegavščino iz dolgočasje prikrito nabrite punčare – ali kar koli podobnega, kar bi pač samo vsebino svarila in tistega "Vaša ..." vsaj nekoliko popravilo in pojasnilo.

"Vrbov list je njen znak," je s pogledom na listku zamišljeno rekla točajka. In Rafael je pravzaprav nehote začel begati z očmi po papirju in pisanju za kakršno koli podobnostjo z vrbovim listom, vendar, razen morda na klicaju, ki pa bi utegnil biti tudi povsem nehote malce trebušasto poudarjen, ni opazil ničesar nenavadnega.

"Pa je lepa?" je kakor v rahli zadregi vprašala točajka ter mu, kot bi predvsem tam iskala odgovor, pogledala v oči. Ravno ta pogled pa je Rafaela tako zmedel, da je malomarno našobljen kot kak poznavalec malce po strani prikimal nekakšno zadržano priznanje o tem.

"No, saj pravim, saj ..." je takoj nato skušal popraviti, "ne poznam nobene ..." To pa točajke očitno ni več moglo niti malo zмести ali spraviti v dvom o tistem neumnem prikimavanju, s katerim ji je tako rekoč vse skupaj priznal. Zopet se je sključila predse in naslonila glavo v dlani, kot bi se ji zdelo za malo, da bi kar koli pripomnila na bedasto

laž, s katero se je poskušal izviti, in ga je morda zato tudi prezirala, čeprav je potem, po premolku, nekam tja proti točilni mizi vseeno vprašala, kdo da je profesor.

"To je znameniti profesor Azar Michnik, glasbeni teoretik in pedagog s konzervatorija, eno največjih imen naše glasbene teorije ... Poslali so ga bili z nalogo, da tukaj ustanovi cerkveni zbor ..." Že zopet se mu je malce zareklo – toda tokrat se mu to ni zdelo tako zelo napak, saj se je glede zbora tako ali tako nameraval pogovoriti s točajko. Pomislil je le, da je glede na Michnikova navodila morda povedal prehitro in ob nepravi priložnosti, vendar to pri vsej zadevi nikakor ni moglo pomeniti velike in nepopravljive napake.

"Pa vi to verjamete?" je, kot bi ji bilo že vse jasno, zavzdihnila predse.

"Kaj?" se je po nepotrebnem naredil neumnega.

"To, o profesorju," je potrpežljivo pojasnila.

"Tega profesorja jaz poznam že lep čas," se je malodane postavljajsko posmehnil. "Saj sem vendar študiral pri njem." To jo je zmedlo. Vsaj zdelo se mu je tako. Naredilo je vtis nanjo. Ker si najbrž ni mislila, da bi on, Rafael, lahko kdaj študiral na konzervatoriju. Godilo mu je, kako prijetno nejeverno in presenečeno hkrati ga je pogledala. In kar verjel je samemu sebi, da bi tudi zares lahko tam študiral in da je pač zgolj nepomembna malenkost odločala, da ga takrat niso bili sprejeli – morda način, kako je stopil pred komisijo, morda ne dovolj poravnana preča, en sam ne dovolj ponižen pogled, ali kar koli podobnega. Kdo bi pravzaprav vedel ... in čemu bi sploh komur koli razkladal o tem? Še sam Michnik najbrž ne bi mogel zanikati, da je res pri njem študiral, ker pač kratko malo ni mogel pomniti vseh, ki so kdaj začeli, pa potem iz tega ali onega vzroka niso končali. Za marsikoga je tista formalnost tako ali tako brez pomena. Nekateri pač hočejo po svoje, na svoj, čisto posebni način odkrivati glasbo in njene globine, to je tudi edino pravilno in ustvarjalno, kajti tisti, ki caplja za nekim profesorjem in sam, samostojno, ne zna nič, je pač jalovec, pa naj ima še tako odlična spričevala. Najraje bi ji to razložil. Da bi vedela, zakaj pravzaprav gre pri takšnih zadevah.

"Ste prepričani, da je ta profesor še zmeraj živ?" ga je presenetila.

Da prvi hip res ni razumel, kam pravzaprav meri. Resda je Michnika takole, živo, doslej videl le enkrat, toda takrat si ga je zapomnil za vse življenje, pa čeprav se v teh, zanj in za njegov profesorski ugled brez dvoma čudnih in verjetno poniževalnih okoliščinah, ni obnašal tako vzvišeno omalovažujoče kot takrat na konzervatoriju, vendar bi ga vseeno težko zamenjal s komer koli, najsibo še tako podobnim pravemu Michniku. Prav nemogoče se mu je zdelo. Ker profesorja, ki ti razdere sanje, pač ne pozabiš tako zlahka, ker še dolgo potem premišljuješ in sanjaš o njem. Zato ji je mirno, docela prepričan o sebi lahko odgovoril, da nikakor ne more biti nobenega dvoma, da so v Vrbje poslali pravega Michnika in da je prav neumno misliti, da bi njemu, Rafaelu, lahko kogar si bodi podtaknili. Sploh pa, ko gre za Michnika, ki je tako rekoč njegov kolega in s katerim sta prebila ure in ure v, kot mora priznati, precej zanimivih razglabljanjih o sonanci astralnih struktur in tišini kot zgolj teoretični predpostavki neskončnega in človeškim čutom za zdaj še nedosegljivega tonskega spektra. Tudi o duhu, ki je, kako bi rekel, nekako zaklet v njegovim zmožnostim precej neustrežno telo ... bi ji razložil, če ga ne bi prekinila z nedvomno neumnim pomislekom, da je ta njegov profesor lahko tudi Vrban, ker da sta z Jemimo par in se rada pojavita skupaj.

"Ste opazili kakšno gaz, ko sta se pojavila?" jo je še posebno resno zanimalo ... Ni mogel potrditi, ker ni bil pogledal - pa tudi povsem nesmiselno se mu je zdelo kar koli govoriti o tem. Točajka je pač gonila svojo. In jo očitno ni imelo smisla prepričevati, da je vse skupaj, kar tvezi in misli o tem, ena sama budalost - zakotna pamet pač, ki je v resnici nič ne premakne in ki se kdaj od časa do časa morda tudi pritaji, nato se vsakikrat znova izkaže kot tisto globoko zakoreninjeno in ves čas poglobitno vodilo, ki ga v resnici nikoli nihče ni izničil. Ničesar ni odgovoril. In videti je bilo, da potem tudi ona pravzaprav ni več pričakovala odgovora, kot da bi se sprijaznila s tem, da o vsej zadevi pač ona ve svoje in da bo tudi on, Rafael, tako ali drugače prej ali slej moral dojeti pravo resnico.

Vendar pa ne ta njen molk in ne misel na punčarino svarilo, ki ga tako ali tako ni mogel jemati zares, Rafaelu že kmalu nista več povzročala nobenih skrbi. Prepričan o svojem prav jo je opazoval ter se

rahlo vznemirjen od njene bližine poigral z mislijo, kako lepo bi jo bilo prijeti za roko in videti tihi pristanek v njenih očeh. Poprej, vso noč tako rekoč, se mu je namreč izmikala. Resda je bil opazil kakšen zapeljiv in samo njemu namenjen pogled ali nasmeh, prijazno ustrežljiv izraz, kadar se je očitno samo zato, da bi ji lahko od blizu naročil žganje in kakor nerad za hipec pogledal med lepo zaobljene dojke v izrezu, precej bolj, kot bi najbrž bilo treba, nagibala čez točilno mizo ... tudi s prikupno mičnostjo gibov telesa, ki so v tesno oprijetem krilu, s kratkim, belim predpasničkom do mednožja vso noč igrivo vabili, se je sladkal, ko je odhajala ali prihajala, ko se je sklanjala ali vzpenjala ob vitrini s steklenicami in kozarci, vendar takrat, poprej, ni bil opazil skoraj otroško hudomušnih potez, ki so jo tudi v resnem pogovoru delale malce navihano, tudi dolgih, mehkih trepalnic, lepo, negovano zakrivljenih lokov obrvi ter dveh majhnih črnih pikic na levi in ene večje na desni strani obraza ne. Še posebno prijetno je bilo videti, ko je rekla kar koli na "o" ali "u" in se ji je pri tem, morda tudi hote, naredilo na ustnice kakor v mehek in moker poljub. Samo vzeti, zaužiti bi jih bilo treba, te uje in oje, dokler so se še ponujali z ustnic.

"Reci puža ..." jo je tiho, s tisto razneženo stisko v glasu zaprosil ...

Pogledala je, kot bi se čudila.

"Lepo je, ko tako rečeš," je naglo in kot bi šlo zgolj za šalo, pojasnil. To je očitno razumela, ker ji je izvabilo nasmeh in rahel odtenek spravljive zadrege v občutno mehkejši pogled. Tudi glede tikanja ji je bilo, po vsem sodeč, prav. Zato se je opogumil ter jo prijel za roko. Ni je odmaknila. Pustila je, da jo je božal med prste in po zapestju navzgor. Pazil je, da je ne bi zbegal ... Oba sta gledala roki in prste, ki so se nežno sklenili v tiho izraženo željo in tako sklenjeni obmirovali v vnovično negotovost. Vedel je, da mora čimprej in hkrati dovolj počasi še kaj osvojiti. Resda je začel z napačno roko, a je sedaj kar tako pač ni mogel odtegniti iz prijema ... In najbrž je čakala. Objel bi jo, takole, čez ramo, ter jo stisnil k sebi. A z levico ni šlo. Zato jo je le pobožal po licu ter šepnil, da je lepa. Nežno ga je obšlo, ko mu je glavo naslonila v dlan ...

"Lepo mi je, ko me božaš," je šepnila. To bi lahko pomenilo tudi

vse drugo – to ga je spodbudilo, da je pobožal po vratu navzdol in nato med kolena ... Ni jih dala narazen. Tudi ko je počenil prednjo in poskušal odločneje, ne. Zato je moral pač nekoliko naokoli – čez boke in trebuh ter po stegnih navzdol in navzgor ter zopet čez boke do dojk, takole, s strani, spod pazduh ... Temu se ni upirala. In globok vzdih, ki se ji je izvil, ko je zatipal pod bluzo, je najbrž pomenil, da si ne more kaj, da ne bi dovolila, čeprav ve, da ni prav. Lepo je bilo čutiti trdi bradavici v nežnem dotiku med prsti in njeno vznemirjeno sapo in tople dlani na licih in vratu. Poljubljal jih je, te dlani, ter šepetal vanje, naj bo njegova, da bo lepo, da ima lepe prsi in da si človek ne more kaj, da je ne bi imel rad. Vendar ob vsem tem, kljub vznemirjenosti in želji, v mednožju ni čutil nobene napetosti. Skoraj nič. Najbrž bi morala seči do tja in ga prijeti in vzdramiti ter končno vendarle dovoliti, da bi ji zatipal v tisto nežno toplino med stegni ... Pa ni dovolila. Zaman je znova in znova, bodisi kradoma, bodisi odločno in strastno poskušal ...

"Pa ne, no ..." je naposled zavzdihnil ter se nekoliko užaljen in nemočen obenem sesedel na tla.

"Ne smeš razumeti narobe ..." je, kot bi ji bilo žal, in bi vsaj nekoliko želela popraviti, čez čas zavzdihnila. "Tvoji dotiki me močno vznemirjajo. Ne vem zakaj ... Takšnih moških je malo." Segla mu je z roko v lase, nato še z drugo, se sklonila ter ga vroče poljubila na usta. "Zato se bojim."

Hotel jo je potegniti k sebi, na tla, hotel je ...

"Ne. Ne danes ..." je zaječala ter se mu dovolj odločno izvila iz rok.

Moral je popustiti. Čeprav nerad in razočaran, z očitkom in hkrati razumevajoče. Čeprav ni razumel, česa neki naj bi se bala.

V.

Nekje v megli so krakale vrane. Veliko jih je moralo biti. Veter se je bil polegel. Tudi snežilo ni več.

Le približno je vedel za smer, kajti gosta megla je na debelo za-

grinjala pobočja in farovski grič, prav tako pa tudi močvirno ravnico na severno stran.

Niti en sam pes ni bil zalajal ... Potem so se hiše druga za drugo razmevlile v obrise in potonile v sivini.

Pravzaprav mu je precej odleglo, ko je vas ostala za njim. In celo upal je lahko, da ga tam, med hišami, zaradi megle nihče ni bil opazil ...

Po glavi je še zmeraj visela in opletala tista zoprna teža, in tisto svarilo ... toda misli na pužo so bile kljub temu prijetno veder obet, o katerem ni imel razloga dvomiti. Resda se mu je bila v zadnjem hipu izmuznila. Vendar pa je lahko docela verjel, da ne za dolgo in da v prvo noč te igre pač sodi tudi ženski "ne", ki je ves blag in vabeč že tudi "da". Vlačuga se najbrž ne bi takole izvijala - tudi priložnostna ne ... Prav tako ji ni mogel zameriti kakršnega koli spakovanja. In tisto, o dotikih, se mu je zdelo še posebej spodbudno - kar grelo ga je, ko si je znova in znova priklical v spomin, kako lepo iskreno mu je bila priznala, da so njegovi dotiki pač nekaj čisto posebnega, nekaj nadvse vznemirljivega, da se je bila kar ustrašila, revica. Morda je čutila, da bi se mu predala preveč. Da bi potem utegnila biti docela izrabljena in zavržena in hkrati nemočna od želje, da bi se ji vse skupaj vsaj še enkrat zgodilo. Spomnil se je, da je drhtela, ko jo je božal, da je imela potne dlani in tiho, mehko prošnjo v pogledu, ki je najbrž sploh ni več mogla in ne želela prikriti.

Noge so bile trde in težke.

Tu in tam je opazil nekakšno gaz, ki pa, po vsem sodeč, ni mogla biti tista njegova od včeraj. Tudi živalske, bržkone pasje sledi so se prepletale. Pravzaprav se sploh ni maral ubadati s tem, pa se je vseeno vsiljevalo in nekako fizično razpoloženje in prijetno podobo točajke, ki je sedaj najbrž s toplo željo in mislijo nanj kar gola legla med pernice.

Vrane so krakale - najbrž so krožile sem in tja po megli - zdaj s te, zdaj z one strani, pogosto pa tudi kar z vseh strani hkrati, vsevdilj, kot bi ga spremljale, kot bi nekaj napredale v to samoto, ki se je zmeraj enako puščobna razgaljala iz megle kakor nekakšna utrujenost, ki se vleče in napreda in ne more miniti. Moral bi jo prespati ... Tudi tisto čudno svarilo, ki se mu je sčasoma vendarle jelo dozdevati malce

sumljivo – se pravi, vsaj nenavadno, skoraj neverjetno, bi rekel – pravzaprav ni vedel, kaj naj si misli ob tem. Še najverjetneje se mu je zdelo, da je vse skupaj zgolj neumna punčarina domislica, s katero pač hoče vzbuditi pozornost ... čeprav bi jo resda lahko tudi kakorkoli drugače. Morda ni opazil? Morda je punca potem iz užaljenosti in hudobije takole sklenila. Morda sovraži profesorja? Težko bi sicer verjel, da jo stari izrablja ... Vendar pa človek nikoli ne ve. Vsekakor pa, je sklenil, mu bo punčara kar lepo sama vse skupaj pojasnila – jo bo že znal prijeti tako, da bo prav ...

Po griču navzgor je bilo še težje gaziti v celec. Tudi drselo je. Zato je sem pa tja moral tudi po štirih čez kakšen greben. Tiste debri ni našel – resda je spodaj ob vnožju niti ni prav dolgo iskal, ker je mislil, da bo šlo tudi takole, počez, v cikcaku po rebri – to pa se je, še posebno zaradi gostega glogovega grmičja, kaj kmalu izkazalo kot težava, ki je zahtevala zmeraj večji in večji napor.

Vrane so še zmeraj nevidne še kar naprej krožile in krakljale – od časa do časa že skoraj čudno na tenko, že skoraj cvileče, kot da v resnici sploh ne bi bile ptice, ampak nekakšen prisluh, ki se vrtinči in huli in zgrinja in znova razblinja v tišino. Še najbolj čudno se jih je slišalo, kadar so se nekako klicale od daleč. Kot bi vsaka zase gledale v brezno in bi jim zmanjkovalo moči. Kakor strah se je slišalo. Kot klic iz stiske, ki grabi za grlo in v glas – kratki, pritajeni klici, ki so le še na zunaj nekoliko po ptičje, po vranje, ki pa več ne pomenijo zgolj ptic in zgolj ptičjega.

Še sam bi kričal. Človeka. Sebe ... Morda bi se laže zapel. Ali se dal zaigrati orkestru. Toda kar koli bi peli ali igrali, bi pač zagotovo manjkalo vse to od zunaj. Tudi če bi se kričal, bi zmoget le to ali ono od znotraj, iz duha pravzaprav, in prav nič zunanjega. Telo je zgolj instrument ... Ki ga je treba vleči navkreber in izogibati trnja, zaradi katerega je hrib sploh visok in reber strma – in je kratko in malo vse skupaj težava, ki jo pač kolneš in premaguješ, kot zmores in znaš ... Zahotelo se mu je, da bi legel na hrbet ter se preprosto zazrl med vejevje. Morda bi končno vendarle opazil katero od vran – ali pač tisto nekaj, kar je krakljalo. Verjel je, da bi mu, kljub snegu in mrazu, za krajši čas ne bilo hudega v kožuhi in kučmi, ki sta med hojo v strmino

tako ali tako preveč grela in pomenila dodatno težo, dodatno oviro med glogovim trnjem in vsem tem vejevjem, ki se je zapletalo in zatikalo in tolklo in greblo po premrlih, do krvi opraskanih rokah. Tudi po obrazu ga je kdaj pa kdaj švisnilo kakor za nalašč, medtem ko se je sneg tako ali tako ves čas stresal z vej in se mu nemalokrat usipal prav za ovratnik. Zdelo se mu je, kot bi ga obdajala nekakšna hudobija ter mu na vsakem koraku povzročala težave in muko – kot bi se vztrajno sukala naokoli in ne bi hotela odnehati. Tudi misli se je po malem lotevala, da so postajale zoprne in nadležne, že skoraj nekakšne slutnje, ki se jih je čedalje težje otesal. Predvsem Jemimino svarilo je dobivalo neko temačno težo, pa tudi vse tisto s točajko je izgubljalo čar – kakor da bi se jela trgati tista nekakšna tančica opitosti in bi se mu skozi nacefrane luknje neizprosno hudobno posmihalo in režalo v obraz. Zahtevalo je smisel ... celo za vsak dan nazaj ter se pačilo v mučno podobo prihodnjih dni in noči, ko bo Michnik, nemara s kakšnim strupom, z nožem ali s čimer koli pač že opravil, kar morda res namerava. Vrane bodo krakljale naprej ...

Nenadoma pa ga je obšlo, kot bi nekdo stal za njim. Kot bi mu pravkar zamahnil nad glavo ... Da se je naglo sključil. In se opotekel. In se ozrl ...

Samo drevesa so stala. In nekaj nizkih glogovih grmov med njimi. Navzdol in navzgor in vse naokoli je lebdela sivina. Prav nobenega šuma in nobenega giba ni bilo blizu. Vrane so se bile le nekoliko poprej razkropile – in se še niso vračale v tisto kričavo križem kraž krakanje – samo od daleč se jih je slišalo ...

Tokrat ga je zbegalo. Da ni mogel zgolj malomarno odmahniti ...

Čeprav ni bilo ničesar videti ali slišati.

Pomislil je na nič kot zgolj predpostavko ... In se podvzival po rebri, ki je bila tod ponekod pod snegom ledena. In si ni mogel kaj, da bi se znova in znova v napetem pričakovanju ne ozrl po grmovju in drevju za sabo – čeprav je pač vedel, da se ozira zaman.

Čutil je, da bi ga lahko tudi ugonobilo ... če bi se vdal. Če bi na primer sedel, in kot je vedel, da se v takšnem rado zgodi, zadremal. Ali če bi mu zdrsnilo po zahrbtno potuhnjenem ledu pod snegom. Mirno in tiho bi opravilo z njim. Tudi če bi nekaj časa kričal in klical pomoč ...

In tisto, kar bi ostalo potem, bi verjetno našli šele na pomlad. Ali pa tudi nikoli. Rekli bi, da je izginil. Da ga je vzelo. Da pač tod ljudi jemlje. In Michnik bi si oddahnil – kajti zagotovo mu ni šlo v račun, da je tudi on, Rafael, vedel za Jemimo. To je pač kratko in malo pomenilo tveganje, ki mu ni moglo biti po volji. Zato bi mu zagotovo ustrezalo, če bi se, kakorkoli že, pripetilo – in zasukalo njemu v prid.

Veja, ki jo je bil upognil izpred sebe in jo potem, po nerodnosti pravzaprav, prehitro izpustil, mu je sklatila kučmo.

Daleč navzdol po rebri je padla.

Še kotalila se je.

Kakor nalašč.

Kar pustil jo je.

Preveč je bil utrujen, da bi lezel navzdol pa zopet navzgor – resda se je potem, precej više, ko mu je tudi jeza uplahnila, že malce kesal, ker mu je bila še kar dobro pristajala in ker bi jo zagotovo še kdaj s pridom uporabil, vendar je bilo tokrat res predač navzdol, da bi se vračal ponjo.

Na položnejših delih rebri je bilo bolj ledeno pod snegom. Še najlaže je hodil tik ob drevju, po goščavju, med glogom, ker tam ni drselo in se je lahko tudi takoj ujel za grm ali vejo, če je bilo treba. Tu, po položnem, sicer zagotovo ne bi zdrsnil daleč navzdol, tudi poškodoval bi se ne, a padanje in valjanje po snegu je bilo dovolj mučno, da je pač raje delal ovinke, po možnosti po obrobjih goščar.

Šele zgoraj, na položni čistini si je lahko nekoliko oddahnil. Ter znova prisluhnil vranam, ki so se pač najbrž zbirale za eno tistih svojih čudnih, kratkih selitev, ko za teden ali dva nekam izginijo in se potem ne glede na vreme in mraz v manjših skupinah spet vračajo ter se že zopet začnejo zbirati v jato.

Kar tresel se je od utrujenosti. Po rokah in obrazu ga je skelelo. V škornjih in povsod pod obleko je čutil mokroto in zoprna misel na izgubljenost kučmo se je kakor sama od sebe spakovala v očitek, ki mu je tudi zaradi drugega vzbujal nekakšen odpor do vsega, kar je vsa ta leta počel in kar je ves jalov sploh bil. To neumno pehanje po rebri bi si vsaj po včerajšnji izkušnji pod Gremlinovo domačijo vsekakor lahko prihranil. Tudi pijačo si je očital ... In lahko bi si sploh vse po vrsti, saj

se mu je vse, česar koli se je domislil, zdelo zavoženo in ena sama velika beda.

Ko je potem naposled ves strt in premražen in kar nekam gluho vstopil v farovško izbo, sta Michnik in Jemima sklonjena v note vsak s svojim svinčnikom molče pritrkavala ritem ob mizo.

Le komajda sta se zmenila zanj ...

Pravzaprav je samo Jemima za trenutek dvignila pogled, Michnik, nejevoljen zaradi motenja in še posebno zaradi Jemimine nepozornosti, pa je v enakem ritmu le močnejše zatrkal. To je zadostovalo, da sta znova povsem zbrano, kot eden, trkljala naprej.

Rafael se je brez besed umaknil v kuhinjo. Ter spotoma opazil, da sta bila ustavila uro ...

Kar zleknil se je. Vseeno mu je bilo – se pravi za uro in za zvonjenje opoldne. Celu prav mu je prišlo, saj se je že zunaj, ko je bil prigazil do cerkve, odločil, da pač danes ne bo zvonil ne poldneva in ne avemarije in da ga do jutra nič in nihče za nič na svetu ne spravi iz postelje.

Toda potem vseeno ni mogel zaspati.

Prisluškoval je trkljanju. In miši, ki je škrebbljala nekje za omaro. V štedilniku je prasketal ogenj. S pokritega lonca na njem pa je kdaj pa kdaj kanila kaplja ter zoprno zasičala na očitno precej vroči plošči.

Kljub utrujenosti si namreč ni mogel kaj, da ne bi mislil na Jemimo in na Michika in na grožnjo, ki se mu je zdela že kar verjetna. Pri tem mu seveda ni bilo jasno, kako je punčara izvedela zanjo. Le težko bi namreč verjel, da ji je stari vse skupaj zaupal. Tako bi jo sicer resda lahko naredil za sokrivo in jo torej, se pravi po sami izvršitvi umora, prisilil k molku. Vendar pa je pač moral pomisliti, da bi, še preden bi se zgodilo, punčara lahko vse skupaj izdala. Kar tudi je ... Ali pa je morda samo kar koli opazila, kaj takega, kar ji je zbudilo sum. Toda tedaj svarilo najbrž ne bi zvenelo tako prepričljivo. Morda bi zapisala nekaj o domnevni možnosti. Morda sum. Ne pa kar dvakrat podčrtano gotovost s klicajem.

Še najlaže bi se ga kajpada lotil med spanjem.

Kajti v kuhinjskih vratih ni bilo ne zapaha ne ključa.

Po telesu ga je ščemela mokrota. Tudi škornje je moral sezuti.

Prezebli prsti in rokah in nogah so boleli, v obrazu je čutil vročico in od časa do časa ga je zajela drhtavica in misli so se nekako mehčale in zvijale v klobčič ... na mizi pod oknom je ležala zvita preproga, nekaj škotel in najbrž uokvirjene slike, tudi veliko ogledalo v lesketavem okviru je slonelo ob steni ... Na policah ni bilo ničesar. Kar po tleh je ležalo vse tisto s polic in omare – neke cunje, zavese, kosi posteljnine, knjige, papirnati zvitki in to ... In ves nered je pravzaprav pričal, da sta se bila Michnik in Jemima lotila pospravljanja in urejanja, da sta to in ono privlekla iz izbe ali s podstrešja in se skratka meni nič tebi nič namenila hišo urediti po svoje. Ter mu nemara pokazati, da jima sploh ni mar, kaj si bo mislil ob tem. Eno sliko, nekakšen ženski portret, sta celo že obesila na steno ob oknu ... upadlo, voščeno obličje je gledalo spod sivih razmršenih las ... kot bi obsojalo, celo grozilo ... obrnil se je stran, se zavil v odejo ter kljub vsemu znova poskušal zaspati. Toda tisto naličje se je sililo tudi v mižanje, kot da bi tudi vanj videlo – in menda zahtevalo kesanje ali kaj, celo molitev ... kot bi imelo vso pravico do tega, da zahteva ponižnost in kes, kot bi ga spraševalo, zakaj vendar ne moli v tem siromaštvu in bedi, zakaj ne prosi usmiljenja in odpuščanja, ko vendar ve, da je čisto nemočen, da bo zbolel in da mu Michnik streže po življenju ... Zakaj se ne bojiš kazni? Boj se! ker si zavržen in sam in docela nemočen, je molče govorilo. Boj se in moli, Rafael ... kajti tam zadaj so strašne oči, ki vidijo in vedo, kajti tam zadaj je sodba, ki se zgodi, in je kazen, ki nikdar ne mine. In govorilo je, da tisto niso bile vrane ... tudi žganje ne in ne utrujene misli – nič takega, nad čimer bi lahko zgolj zmrdljivo skomignil ... Morda groznja. Morda svarilo. Morda pa le igra, ki se tako in drugače dogaja nad nami in v nas, ki smo prestrašeni prah ...

Nekdo je previdno, tiho odprl vrata ...

Ter pritajeno vstopil v kuhinjo. Rafael je obrnjen k steni poskušal vzdržati nemir – napeto je prisluškoval gibom in smeri korakov ter mrzlično mislil, kako bi se najlaže izmaknil in obranil pred morebitnim Michnikovim napadom, pri čemer pa, brez nuje, nikakor ni smel izdati, da ve za namero. Še najboljše se mu je zdelo pritajeno čakati ter se, v zadnjem hipu tako rekoč, nepričakovano pognati na starega in ga zbiti po tleh. Toda pritajeni ropot pokrovke ga je opomnil na krop, ki bi

utegnil biti orožje. Zato ni vzdržal ...

Ob štedilniku je stala Jemima.

Kar nasmehnila se mu je.

"Oprosti," je rekla - kar na "ti" je rekla ... In Rafael je naslonjen na komolce kar strmел vanjo, ko je nekako malomarno mešala po loncu in se sploh ni več menila zanj. Samo čudil se ji je lahko - presenetljivo hitro se je bila udomačila. To pravzaprav ni bilo več tisto plaho punče, ki si je prvi večer tukaj na farovžu še med spanjem komajda upalo dihati. Dolge, razpuščene lase je imela čez čelo in zadaj nad tilnikom podvezane s trakom. Tudi predpasnik si je bila nadela. In pred štedilnikom se je, sedaj ko je vedela, da ne spi, sukala kot prava, izkušena gospodinja.

Gledal jo je ... in na lepem je iz zvonika nerodno in plaho poklenknil zvon ... nato mu je pošlo, kot bi si moral vzeti več sape, da je potem lahko zaklenkal odločneje ...

Stari je torej kar sam prevzel zvonjenje za poldan ... Čeprav očitno ni znal zvoniti, kajti zvon je ves čas uhajal iz ritma in tolkel postrani kot za požar. Rafael, ki ga je kar zatiščalo v trebuhu od togote, bi najraje stekel tja, v zvonik, ter staremu iztrgal vrv - toda še preden bi se vsaj za silo oblekel, pa obul ... Pa tudi priložnosti, ki se mu je ponujala, ni maral zapraviti. Zato je jasno in glasno vprašal: "Kaj ste mislili s tistim listkom?"

Jemima, ki je takšno vprašanje najbrž pričakovala, je mirno mešala naprej in ni odgovorila ničesar. Potem je iz manjšega piskra napolnila skodelico ter jo postavila na pručko ob postelji. Spomnil se je, da mu je bila sinoči tudi točajka takole, meni nič tebi nič in molče, postregla s čajem ... ki je prav tako dišal po rumu.

"Premražen si videti," je rekla šele potem, ko je počepnila k škafli ter se lotila nereda po tleh. "Spij, dokler je vroče."

Stari ga še zmeraj ni nehal lomiti z zvonom. Neprijetno je bilo poslušati, kako se je brez slehernega občutka zaganjal, kako je zadrževal, kadar bi moral popuščati v enakomerne nihaje, in kako je potem moral zmeraj znova zagnati, da je vsaj tu in tam udarilo na obe plati, nato je zopet pozabil ali kaj ter zadržal vrv, da je klenknilo in zašepalo v pojemanje.

"Povejte, zakaj ste tisto napisali," je vztrajal.

Jemima se je kot v šali ozrla k njemu iznad škatle čez ramo ter se, kot bi jo vse skupaj zabavalo, porogljivo posmeznila: "Vas je strah, kaj?"

"Te stvari niso za šalo," je resno odsekal ter mirno prenesel tisti posmeh, dokler se ni znova sklonila v škatlo in najbrž v zadregi začela nekaj brskati in prekladati po njej.

Prepričan, da jo je tako rekoč z enim samim pogledom ugnal, je vzel čaj, srknil nekaj požirkov ter se zadovoljen sam s sabo znova udobno zleknil na vzglavje. Pomislil je, da jih bo tudi staremu moral napeti o zvonu kot instrumentu, ki se ga je prostaško in greh takole lotevati, in o zvonjenju kot glasbi, ki trikrat na dan z ritmom in zvenom drami duhove v ljudeh ...

"Nisem se šalila," ga je presenetila Jemima ter s škatlo v naročju namuljeno odhitela iz kuhinje. Zvenelo je resno ... vendar se je potem le nasmehnil tej, kot je bil že naslednji trenutek skoraj docela prepričan, zgolj mulasti igri morda celo malce zaljubljene punčare, ki še ne ve kaj in kako sama s sabo. Take so ... je pomislil z olajšanjem - kadar se vnamejo - en sam pogled, en sam hip je dovolj, da vzplamtijo kot slama, ob kateri se zlahka ožgeš, ne da bi se v resnici pogrel ... Samo zmrdnil se je lahko nad tem. Kaj bi drugega. Čeprav ga je po tihem malce vendarle veselilo. Malce pač. Hja ... Kar mlasknil je zadovoljno ter znova srknil še kar dober čaj, ki je tudi v žile in v misli čisto prijetno pogrel.